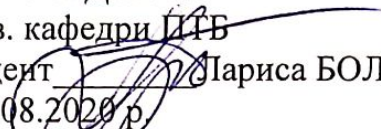

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ТАВРІЙСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ АГРОТЕХНОЛОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ДМИТРА МОТОРНОГО**

Факультет економіки та бізнесу

Кафедра підприємництва, торгівлі та біржової діяльності
Кафедра менеджменту

ПОГОДЖУЮ
Гарант ОПП
доцент Олександр ШОКАРЕВ
24.09.2020 р.

ЗАТВЕРДЖУЮ
Зав. кафедри ЦІБ
доцент Лариса БОЛТЯНСЬКА
25.08.2020 р.

ЗАТВЕРДЖУЮ
Зав. кафедри менеджменту
проф. Світлана НЕСТЕРЕНКО
28.08.2020 р.

ПРОГРАМА НАВЧАННЯ ЗДОБУВАЧІВ ВО - СИЛАБУС

з дисципліни Менеджмент та економіка аграрного виробництва (обов'язкова)
(найменування та статус освітньої компоненти: обов'язкова або за вибором студента)

для спеціальності 208 Агроінженерія
за ОПП Агроінженерія

(шифр, найменування спеціальності, освітньої програми)

Форма навчання денна

(денна, заочна)

Кількість кредитів 2+2 кредита

Курс 4-й

Семестр 8-й

Змістових модулів (підсумкових модульних контролів) - 2

СРС - 80 годин,

Форма контролю – диференційований залік

(екзамен або диференційований залік)

Загальна кількість годин - 60+60 годин

2020-2021 н.р.

Таврійський державний агротехнологічний університет імені Дмитра Моторного
Кафедра підприємництва, торгівлі та біржової діяльності
Кафедра менеджменту

Силабус «Менеджмент та економіка аграрного виробництва» 2020-2021 н.р. 4 курс АІ.

«МЕНЕДЖМЕНТ ТА ЕКОНОМІКА АГРАРНОГО ВИРОБНИЦТВА».
Силабус для здобувачів ступеня вищої освіти бакалавр механіко-технологічного факультету спеціальності 208 Агроінженерія - Мелітополь: ТДАТУ, 2020. – 9 с.

Силабус складений на підставі «Положення про програму навчання здобувачів вищої освіти - силабус» Мелітополь: ТДАТУ, 2019. – 16 с.
(документ ким і коли виданий)

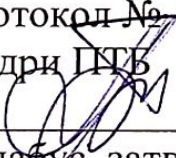
Розробник: к.е.н., доцент Лариса Андреева
к.е.н., доцент Нонна Сурженко

Рецензент: к.е.н., доцент Інна Якушева

Силабус затверджений на засіданні кафедри «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність»

Протокол № 1 від 25 серпня 2020 року

Зав. кафедри ПТБ

доц. Лариса БОЛТЯНСЬКА

Силабус затверджений на засіданні кафедри «Менеджмент»

Протокол № 1 від 28 серпня 2020 року

Зав. кафедри менеджменту

проф. Світлана НЕСТЕРЕНКО

Схвалено методичною комісією механіко-технологічного факультету спеціальності 208 Агроінженерія для здобувачів ступеня вищої освіти бакалавр за ОПІ Агроінженерія.

Протокол № 1 від 24 вересня 2020 року

Голова, доцент Андрій СМЕЛОВ

Таврійський державний агротехнологічний університет імені Дмитра Моторного
 Кафедра підприємництва, торгівлі та біржової діяльності
 Кафедра менеджменту
 Силабус «Менеджмент та економіка аграрного виробництва» 2020-2021 н.р. 4 курс АІ.

1 Анотація курсу та Веб-сайт його розміщення

Навчальна дисципліна «Менеджмент та економіка аграрного виробництва» (МЕАВ) охоплює теоретичні і практичні компоненти, які допомагають вирішувати проблеми збільшення виробництва продукції сільського господарства та поліпшення її якості, що вимагає радикальних перетворень економічних відносин, прискорення науково – технічного прогресу та соціального розвитку аграрної сфери.

Предметом вивчення курсу є система економічних відносин в галузі і обґрунтування основних напрямків їх удосконалення. При цьому виробничі відносини реалізуються через інтереси відповідних суб'єктів, що вступають в певні зв'язки в процесі виробництва продукції аграрного виробництва.

Веб-сайт курсу <http://op.tsatu.edu.ua/course/view.php?id=5638>

Примітка – для входу на портал потрібен логін і пароль.

2 Мета викладання дисципліни

Мета навчальної дисципліни МЕАВ - дослідження дії економічних законів у аграрному виробництві в інтересах суспільства, вивчення закономірностей розвитку сільського господарства і окремих його галузей, узагальнення наукових досліджень та передового досвіду, що надають змогу обґрунтування напрямків розвитку галузі.

3 Завдання вивчення дисципліни

Завданнями дисципліни є:

- опанування студентами заходів щодо підвищення ефективності аграрного виробництва, а саме поліпшення використання виробничих ресурсів;
- визначення шляхів інтенсивного та екологічного розвитку сільського господарства;
- підвищення ефективності впровадження у виробництво оновленої матеріально-технічної бази;
- раціональне поглиблення спеціалізації і концентрації виробництва;
- удосконалення товарно-грошових відносин між суб'єктами аграрного виробництва.

4 Результати навчання (з урахуванням soft skills)

Інтегральна компетентність

Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у галузі агропромислового виробництва (у аграрному виробництві), що передбачає застосування певних знань та вмінь, технологічних методів та прийомів (науки з менеджмент та економіки аграрного виробництва) і характеризується комплексністю та невизначеністю умов.

Загальні компетентності:

Знання та розуміння предметної області (менеджменту та економіки аграрного виробництва) та розуміння професії:

Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

Фахові компетентності

Таврійський державний агротехнологічний університет імені Дмитра Моторного
Кафедра підприємництва, торгівлі та біржової діяльності
Кафедра менеджменту

Силабус «Менеджмент та економіка аграрного виробництва» 2020-2021 н.р. 4 курс АІ.

Здатність обирати і використовувати механізовані технології виробництва, переробки, зберігання, транспортування та контролю якості продукції відповідно до конкретних умов сільськогосподарського виробництва.

Здатність аналізувати та систематизувати науково-технічну інформацію для організації матеріально-технічного забезпечення агропромислового виробництва.

Здатність проводити менеджмент та економічне обґрунтування доцільності застосування технологій в агропромисловому виробництві, інженерно-технічних заходів з підтримання машинно-тракторного парку в роботоздатному стані.

Здатність визначати стратегічні цілі управління.

Soft skills:

- **комунікативні навички:** письмове, вербальне й невербальне спілкування; - уміння грамотно спілкуватися по e-mail; вести суперечки і відстоювати свою позицію, спілкування в конфліктній ситуації; навички створення, керування й побудови відносин у команді.

- **уміння виступати привселюдно:** навички, необхідні для виступів на публіці; проводити презентації.

- **керування часом** - уміння справлятися із завданнями вчасно.

- **гнучкість і адаптивність:** гнучкість, адаптивність і здатність мінятися; уміння аналізувати ситуацію, орієнтування на вирішення проблем.

- **лідерські якості:** уміння спокійно працювати в напруженому середовищі; уміння ухвалювати рішення; уміння встановлювати мету, планувати.

- **особисті якості:** креативне й критичне мислення; етичність, чесність, терпіння, повага до навколишніх.

5 Пререквізити (Prerequisite)

Дисципліни, що містять знання, уміння й навички, необхідні для освоєння дисципліни МЕАВ: “Вища математика”, “Трактори та автомобілі”, “Сільськогосподарські машини”, “Машини та обладнання для тваринництва”, “Матеріалознавство і технологія конструкційних матеріалів”, “Деталі машин”, “Нарисна геометрія та комп’ютерна графіка”, “Взаємозамінність, стандартизація і технічні вимірювання”.

6 Постреквізити (Postrequisite)

Дисципліни, для вивчення яких потрібні знання, уміння й навички, що здобуваються по завершенню вивчення дисципліни МЕАВ: “Експлуатація машин та обладнання”, “Технічний сервіс в АПК”, “Моделювання технологічних процесів в АПК”, “Основи охорони праці”.

7 Інформація про викладачів

Андрєєва Лариса Олександрівна, к.е.н., доцент кафедри ПТБ

larysa.andrieieva@tsatu.edu.ua

Консультації щотижня: четвер 15.30-17.05, п’ятниця 12.00-13.35.

Галузь наукових інтересів:

- формування конкурентоспроможності підприємницьких структур
- розробка та реалізація стратегії розвитку підприємницької структури
- оцінка конкурентної позиції продукції (товарів, послуг) в підприємницькій діяльності та шляхи її зміцнення
- ефективність управління діяльністю суб’єктів господарювання в сфері підприємництва та шляхи її підвищення

Таврійський державний агротехнологічний університет імені Дмитра Моторного
Кафедра підприємництва, торгівлі та біржової діяльності
Кафедра менеджменту
Силабус «Менеджмент та економіка аграрного виробництва» 2020-2021 н.р. 4 курс АІ.

<http://feb.tsatu.edu.ua/teacher/andryeyeva-larisa-oleksandrivna/>

Сурженко Нонна Вікторівна, к.е.н., доцент кафедри менеджменту

nonna.surzhenko@tsatu.edu.ua

Консультації щотижня: четвер 15.30-17.05, п'ятниця 12.00-13.35.

Галузь наукових інтересів:

- сучасні аспекти менеджменту та консалтингової діяльності
- питання організації та управління в природоохоронній діяльності, аграрному та промислового виробництві та інших галузях

<http://feb.tsatu.edu.ua/teacher/surzhenko-nonna-viktorivna/>

8 Структура курсу та форма контролю знань

У структурі курсу вказані перелік тем, тривалість занять (курсу), форма контролю та оцінювання по кожній складовій освітнього процесу і графік підсумкового модульного контролю.

Номер тижня	Вид занять	Тема заняття або завдання на самостійну роботу	Кількість				балів
			годин				
			лк	лаб	сем. (пр.)	СРС	
Змістовий модуль 1. Економіка аграрного виробництва							
1-2	Переддипломна практика						
3	Лекція 1	Земельні фонди України і їх використання	2	-	-	-	-
	Практичне заняття 1	Земельні фонди України і їх використання	-	-	2	-	6
	Самостійна робота 1	Виконання практичних завдань, робота на навчально-інформаційному порталі	-	-	-	6	2
4	Лекція 2	Основні та оборотні фонди сільського господарства	2	-	-	-	-
	Практичне заняття 2	Основні та оборотні фонди сільського господарства	-	-	2	-	6
	Самостійна робота 2	Виконання практичних завдань, робота на навчально-інформаційному порталі	-	-	-	6	2
5	Лекція 3	Матеріально-технічна база сільського господарства і науково-технічний прогрес	2	-	-	-	-
	Практичне заняття 3	Матеріально-технічна база сільського господарства і науково-технічний прогрес	-	-	2	-	6
	Самостійна робота 3	Виконання практичних завдань, робота на навчально-інформаційному порталі	-	-	-	6	2
	Лекція 4	Інтенсифікація сільського	2	-	-	-	-

Таврійський державний агротехнологічний університет імені Дмитра Моторного
Кафедра підприємництва, торгівлі та біржової діяльності
Кафедра менеджменту

Силабус «Менеджмент та економіка аграрного виробництва» 2020-2021 н.р. 4 курс АІ.

6		господарства					
	Практична робота 4	Інтенсифікація сільського господарства	-	-	2	-	6
	Самостійна робота 4	Виконання практичних завдань, робота на навчально-інформаційному порталі	-	-	-	6	2
7	Лекція 5	Економічна ефективність аграрного виробництва	2	-	-	-	-
	Практичне заняття 5	Економічна ефективність аграрного виробництва	-	-	2	-	6
	Самостійна робота 5	Виконання практичних завдань, робота на навчально-інформаційному порталі	-	-	-	6	2
8-9	Самостійна робота	Підготовка до написання ПМК I	-	-	-	10	-
	ПМК 1	Підсумковий контроль за змістовий модуль 1	-	-	-	-	10
Всього за змістовий модуль 1 - 60 год.			10	-	10	40	50
Змістовий модуль 2. Менеджмент							
10	Лекція 1	Науково-теоретичні основи науки менеджменту та управління	2	-	-	-	-
	Практичне заняття 1	Науково-теоретичні основи науки менеджменту та управління	-	-	2	-	6
	Самостійна робота 1	Виконання практичних завдань, робота на навчально-інформаційному порталі	-	-	-	6	2
11	Лекція 2	Управлінське планування	2	-	-	-	-
	Практичне заняття 2	Управлінське планування	-	-	2	-	6
	Самостійна робота 2	Виконання практичних завдань, робота на навчально-інформаційному порталі	-	-	-	6	2
12	Лекція 3	Організація як відкрита система та функція менеджменту	2	-	-	-	-
	Практичне заняття 3	Організація як відкрита система та функція менеджменту	-	-	2	-	6
	Самостійна робота 3	Виконання практичних завдань, робота на навчально-інформаційному порталі	-	-	-	6	2
13	Лекція 4	Методи та моделі прийняття управлінських рішень	2	-	-	-	-
	Практичне заняття 4	Система розробки та впровадження управлінських рішень	-	-	2	-	6
	Самостійна	Виконання практичних завдань,	-	-	-	6	2

Таврійський державний агротехнологічний університет імені Дмитра Моторного
Кафедра підприємництва, торгівлі та біржової діяльності
Кафедра менеджменту

Силабус «Менеджмент та економіка аграрного виробництва» 2020-2021 н.р. 4 курс АІ.

	робота 4	робота на навчально-інформаційному порталі					
14	Лекція 5	Організаційні зміни та нововведення	4	-	-	-	-
	Практичне заняття 5	Управління ефективністю діяльності підприємства	-	-	4	-	6
	Самостійна робота 5-6	Виконання практичних завдань, робота на навчально-інформаційному порталі	-	-	-	12	2
15-16	Самостійна робота	Підготовка до написання ПМК 2	-	-	-	10	-
	ПМК 2	Підсумковий контроль за змістовий модуль 2	-	-	-	-	10
Всього за змістовий модуль 2 – 60 год.			10	-	10	40	50
Всього з навчальної дисципліни - 120 год.							100

Поточний контроль успішності здобувачів ВО – проводиться на поточних заняттях відповідно до розкладу у вигляді усного контролю, тестового контролю або розв'язування проблемних ситуацій тощо.

Підсумковий модульний контроль здійснюється відповідно до модульної освітньої програми, академічного календаря і затверджених навчальних програм з дисципліни, розроблених на основі ОПП (ОНП) спеціальності у формі тестування.

Основні вимоги до контролю знань наведені у Положенні про оцінювання знань здобувачів ВО ТДАТУ

http://www.tsatu.edu.ua/nmc/wp-content/uploads/sites/52/polozhennya_pro_otsinyuvannya_znan_s_tudentiv_tdatu_2016-2.pdf

9 Методи та форми навчання викладання

Лекції (проблемні й оглядові), робота з малими групами, опитування, завдання, лабораторні та практичні заняття, форум. Для забезпечення цього процесу для студентів підготовлені різні матеріали такі як: роздаткові матеріали; презентації; озвучені відео файли; заняття із застосуванням телекомунікаційної техніки; дослідницькі методи; робота в Internet аудиторіях – електронні лекції, семінари, лабораторні роботи, дистанційні консультації й ін.

10 Політика курсу

Для забезпечення високої якості знань необхідно виконувати наступні умови:

- не пропускати навчальні заняття й не спізнюватися на них;
- систематично брати активну участь у освітньому процесі;
- чітко й вчасно виконувати навчальні завдання;
- не займатися сторонніми справами на заняттях;
- приймати активну участь у науково-дослідній роботі студентів;
- виключати мобільний телефон під час занять і під час контролю знань;
- вчасно виконувати і здавати завдання для самостійної роботи;
- відпрацьовувати пропущені заняття;
- дотримуватись академічної доброчесності.

11 Шкала оцінок

Таврійський державний агротехнологічний університет імені Дмитра Моторного
Кафедра підприємництва, торгівлі та біржової діяльності
Кафедра менеджменту
Силабус «Менеджмент та економіка аграрного виробництва» 2020-2021 н.р. 4 курс АІ.

Дисципліна МЕАВ оцінюється за 100-бальною шкалою.

Переведення балів внутрішньої 100-бальної шкали у національну та шкалу ЄКТС здійснюється у наступному порядку:

Шкала рейтингу ТДАТУ	Оцінка за шкалою ЄКТС	Оцінка за національною шкалою
		Екзамен або диференційований залік
90-100	A	5 (відмінно)
82-89	B	4 (добре)
75-81	C	
67-74	D	3 (задовільно)
60-66	E	
35-59	FX	2 (незадовільно) (з можливістю повторного перескладання)
0-34	F	2 (незадовільно) (з обов'язковим повторним вивченням курсу)

12 Рекомендована література та інформаційні ресурси

Рекомендована література:

1. Андрійчук В.Г. Економіка підприємств агропромислового комплексу: Підручник / В.Г. Андрійчук. – К.: КНЕУ, 2013. – 779 с.
2. Андреева Л.О., Болтянська Л.О., Лисак О.І. Економіка підприємства: Навчальний посібник. / Л.О. Болтянська, Л.О. Андреева, О.І. Лисак. – Херсон: ОЛДІ-ПЛЮС, 2015. – 668 с.
3. Андрійчук В., Бауер Л. Менеджмент: Прийняття рішень і ризик: Навч. Посібник. - К.: КНЕУ, 1998. - 316с.
4. Дойл П. Менеджмент: стратегия и тактика / Пер. с англ. под. ред. Ю.Н. Каптуревского. — СПб.: Питер, 2009.
5. [Економіка підприємства](http://readbookz.com/book/124/3401.html) / [Електронний ресурс] / Режим доступу: <http://readbookz.com/book/124/3401.html>
6. Завадський Й.С. Менеджмент: Management. Т.1. - 2-ге вид. - К.: Українсько-фінський інститут менеджменту і бізнесу, 1998. - 542с.

Інформаційні ресурси:

1. Навчально-інформаційний портал ТДАТУ <http://op.tsatu.edu.ua>
2. Наукова бібліотека ТДАТУ <http://www.tsatu.edu.ua/biblioteka/>
3. Методичний кабінет кафедри ПТБ.
4. Методичний кабінет кафедри менеджменту.
5. Сайт кафедри ПТБ <http://www.tsatu.edu.ua/et/>
6. Сайт кафедри менеджменту <http://www.tsatu.edu.ua/ouses/>
7. Internet.

13 Інформаційний пакет дисципліни

Інформаційний пакет до дисципліни МЕАВ розміщений на Веб-сайті курсу <http://op.tsatu.edu.ua/course/view.php?id=5638>, на якому знаходяться робоча програма навчальної дисципліни; завдання для самостійної роботи з методичними рекомендаціями;

Таврійський державний агротехнологічний університет імені Дмитра Моторного

Кафедра підприємництва, торгівлі та біржової діяльності

Кафедра менеджменту

Силабус «Менеджмент та економіка аграрного виробництва» 2020-2021 н.р. 4 курс АІ.

питання до заліку (екзамену); література базова та допоміжна; тексти лекцій з вказівкою назв тем та планів лекцій у відповідності до календарно-тематичного плану; тестові завдання до ПМК; тестовий комплекс з дисципліни.